

Tisztelt hallgatóság!

Nagy öröm számomra, hogy itt ülhetek a Berzsényi Társaság konferenciáján, ahol nálam sokkal műveltebb és okosabb emberek előadásait hallgathatom. Kérem, én készültem! A balatoni halászat történetéről kellene beszélnem. Ám miképp azt az imént Telepi Károly festészetéről megtudtuk, „ami nem illik oda a tájba, azt nyugodtan kihagyhatjuk”! Ezt a gondolatmenetet szem előtt tartva tolom félre jegyzeteimet, mert mit is keres itt egy halász a lapokra írt évszámaival és cégneveivel, különösen most, ebéd után, amikor követve az emésztés jótékony fiziológiai folyamatát, mindenki szépen, lassan elálmosodik!

Előadás helyett ezért inkább csak mesélni szeretnék önöknek arról, hogyan is választottam ezt a pályát egy többgenerációs balatoni halászdinasztia utolsó sarjaként, megpróbálva átadni azt az érzést, ahogy az egykor volt halászok nézték, tisztelték és szerették a Balatont.

1902-ben egy napsütéses májusi napon, huszonéves zömök fiatalember álldogált Tihany révben a kompra várva, batyujában minden vagyonával. Balatonfüreden született, 1879. szeptember 16-án. Ő volt az én dédnagyapám. Sokan jöttek át akkoriban a déli partra, de Bodó Imre nagyon sietett! Áron alul adta el örökségét, házat, pincét, mandulást. Nem jegyzi a családi legendárium, hogy mi lehetett ennek az oka, talán egy nagy szerelmi csalódás volt, ami miatt ilyen gyorsan összepakolt, felvállalva a fürediek haragját is, hiszen jócskán leverte az ingatlanárakat! Nem nézni hátra! Nem nézni hátra! Talán ezt mondogatta ott a kompon állva! Vonata aztán Siófokig vitte, ahol elszegődött halásznak. Később hajóvezető lett, és bizony gyakran kellett néznie az északi part tájékozódási pontjait – így Füredet is –, miközben a kiválasztott tanyahelyre vontatta a dereglyéket és a csónakokat. Több mint ötven évet töltött ebben a szolgálatban, melynek utolsó harmadában mint halásztelep-vezető dolgozott. 1964-ben halt meg, így aztán nem ültethetett a térdére engem, ezért csak későbbi családi beszélgetésekből meríthettem „Fehérbajszú” dédnagyapám történetét, aki nagyapámat is a Balaton és a vízi élet szeretetére nevelte.

Ifjabb Bodó Imre 1910 márciusán látta meg a napvilágot, és nagyon sok halat evett! A napi „vacsorahal” adag, a 1,5–2 kg keszeg vagy garda még a nehéz történelmi időszakokban is biztosította a halászatban dolgozók családjának egészséges táplálkozását és megélhetését. Nem véletlenül hívták a keszeget a balatoni halászok „kenyérhalának”! Persze a halászsákmányok zömét is a dévérkeszeg képezte, így a munkabérüket is ennek a halfajnak köszönhatték őseim. Nagyapám tehát szintén halásznak állt, ám a dieselmotorok is érdekelték, és a hajózás szeretete később más vizekre is elcsábította. Azt be kell vallani, hogy a halászhajó-vezetők nagyon értették ezt a tudományt! Sok vihar érte őket kint a nyílt vízen, ahonnan nem volt gyors menekülés! Felelősek voltak tizennygy ember életéért, a hálóért, a dereglyékért. Ha nem a vizet, akkor az eget lesték, és ha kellett, a hálót inkább a vízben hagyva húzódtak

* A XXVI. Berzsényi Helikon Napok *Pelso, a magyar tenger* című konferenciáján elhangzott előadás szerkesztett változata.

be az északi part szélvédett takarásába, ám ez ritkán fordult elő! Herman Ottó, nagy polihisztorunk mondása jut eszembe, aki így jellemezte „őket”: „A balatoni halász hosszú türelmű, vastestű ember, aki virtust csinál abból a dacból, mellyel az idő változásaival szemben áll!”

A Balatont tisztelni kell! Erre tanított a nagyapám, és nagyon sokat mesélt a halászatban megélt élményeiről! Jég alatti halászatokról, hatalmas keszegzsákmányokról, viharokról, halász módszerekről, erről a különös életformáról, melyben élt és éltek, tulajdonképpen tavasztól tavaszig folyton a vízen.

Ebéd után ledőlünk kicsit a kiskonyhában, ő az egyik, én a másik ágyra, és hallgattam a történeteit egészen háromnegyed kettőig, mikor is bekapcsolta az öreg Szokol rádiót, mely a rágumizott laposelem biztatására fennhangon közvetíteni kezdte az „Időjárás és vízállásjelentést”. Gondolatban ő ekkor már a Dunán hajózott, és mire Regensburghoz ért a másnak unalmasnak tűnő felolvasás, nagyapám mosolygósan elaludt.

Édesapám 1938. szeptember 18-án született. Kissrác korában rengeteg időt töltött testvéreivel és barátaival a halásztelepen. Ahogy mesélte: „Jó volt ott játszani, később vízbe ugrálni, kiszedni a »hálótericsre« kiakasztott hálókból a hatalmas ollójú kecskerákokat!” Nagyapja pedig mindig megtöltötte a szatyrukat hallal, ami aztán a vacsora lett otthon, a közeli Kossuth Lajos utcában. Apám azonban nem folytatta a családi hagyományt, matematika–kémia szakos tanár lett. Rengeteget horgásztunk együtt a közösen töltött vakációk alatt. Tőle tanultam meg vitorlázni is. Csodáltuk a napkeltéket, napnyugtákat és a csillagokat, a Balaton ezernyi színét, a tájat, a hegyeket! Higgyék el, nem vágyom tengerpartra, amíg itt élhetek!

1968. február 17-én születtem, természetesen Siófokon! A gyermekkori emlékek végigkísérték életemet és a pályaválasztásomat is! 1992. október 1-jén, Malvin napján, a keszthelyi egyetem elvégzése utáni őszön kezdtem el dolgozni első munkahelyemen. Ott, ahová 1902-ben a nagykapun dédnagyapám is besétált! Jelenleg is itt tevékenykedem a tógazdasági haltenyésztés területén. Azóta már lebontották a régi parasztmennyezetes halraktár épületét, megszűnt a halászat a Balatonon, de a mennyezet kárpáti fenyő gerendájából van otthon egy méteres darabom, mely épp úgy őrzi az emlékeket, mint őseimet az emlékezetem!

Köszönöm, hogy meghallgattak!

Keszthely, 2016. május 6.